

HELLIGE NIKOLAI MENIGHETS BLAD

INNSIKT
OG OPPLÆRING
I ORTODOKS TRO,
LITURGI OG HISTORIE

*For interesserte,
katekumener
og nye medlemmer.*

Vi satser på samling
annenhver søndag etter
liturgien. Deltakerne
forsyner seg med det de
vil ha fra serveringen
og samler seg i det gule
rommet for en halvtimes
program, Et innlegg av
leder , samt spørsmål og
diskusjon.

*Info sendes pr sms til dem
som ønsker å motta det,
ellers er det oppslag ved
inngangen.*

№ 4
2024

TROPAR I 4. TONE FOR VÅR HERRE JESU KRISTI FØDSEL:

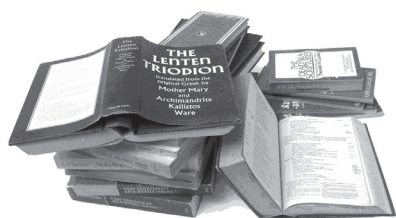
Din fødsel, Kriste vår Gud, lot forstandens lys stråle over verden,
for de som dyrket stjernene, lærte da av en stjerne å tilbe Deg,
Sannhetens Sol, og å kjenne Deg som Soloppgangen fra det høye,
Herre, ære være Deg!

KONDAK I 3. TONE:

En Jomfru føder i dag Den aller høyeste, og jorden tilbyr en grotte
for Den utilgjengelige; engler og hyrder lovpriser til sammen, en
stjerne leder vismenn på ferden; oss er nemlig født et lite barn,
Gud fra evighet!

Hellige Nikolai kirke Tvetenveien 13, 0661 Oslo ♦ facebook: <https://www.facebook.com/groups/HelligeNikolai/www.ortodoks.org/Kirkeside/> ♦ ostgironr.: 0532 1267426 ♦ BAN: NO91 bankkontonr.: 2050.03.19357 SWIFT: DNBANOKK
Forstander: Arkimandritt Johannes ♦ mob.: 472 71 396 ♦ e-post-adresse: fader.johannes@ortodoks.org

ADRESSER & TELEFONNUMMER	GUDSTJENESTER I OSLO. BERGEN, SANDNES, BODØ OG HURDAL		
	DEN GUDDOMMELIGE LITURGI ▶ SØNDAGER KL.11:00, UKEDAGER KL. 10:00.		
<p>erkediakon: fader Serafim, mob. 971 62 405</p> <p>leser: Ronald Worley</p> <p>korleder: Torhild Agnes Svele</p> <p>Menighetsråd: f. Johannes (formann), f. Serafim, Torstein Theodor Tollefsen, Marina Y. Sandersen, Kristin Holm, Toska Struksnes, Ronald E. Worley,</p> <p>Revisjonskommisjonen: Simen Syvertsen, Ludmila Mobeck og Inger-Johanne Nilsen.</p> <p>Medlemsavgift (frivillig): kr.500,- Vipps nr. 97557</p> <p>Hellige Trifon Skita; mob.: 472 71 396 Hl. Trifon forlag og Tidsskriftene «Tabor» og «Ortodoks Røst», www.ortodoks.org facebook.com/trifonkloster konto nr.: 2050 29 63679 Vipps nr. 539441</p> <p>KIRKEFORENINGER OG MENIGHETER:</p> <p>*St. Georg i Neiden St. Georgs ortodokse kapell i Neiden starost: Oiva Jarva</p> <p>*Kirkeforeningen i Bergen Gudstjenestested: Repslagergaten 17 (Skuteviken) Starost: Sturla Olsen, mob.: 920 11 492 Assisterende Starost: Anna Karlsen mob.nr. 905 88 055 konto: 5233.05.01006 konto: 1506.25.50853 Vipps: 569530 hjemmeside: www.ortodoksibergen.no</p> <p>*Kristi Forklarelse i Rogaland Kontakt: Torleif Grønnestad mob.nr. 412 89 148 / konto: 3265.11.10407 Hl. Martyr Elisabets kapell Adresse: Daleveien 3, Sandnes. Vipps: 123467 hjemmeside: http://ortodoksstavanger.no/</p> <p>*Kristi Frembærelse i Tempelet i Bodø Alexandra Fløstrand: mob.nr. 943 91 596:</p> <p>*Johnegarder i Sogn og Fjordane Inger Johanne Enger, 6977 Bygstad Leser: Asbjørn Olav Flåm, tlf. 57 71 69 00 e-post: kboklade@online.no Hl. apost. Johannes Teologens kapell Gravplass: Helgøya kirkegård Det Ortodokse Kirkeakademiet i Oslo: fader Johannes mob.: 472 71 396 NKR representant: fader Johannes NTSF representant: f. Johannes Forum for Ortodoks Kirkesang: «De Myrrabærende kvinners» forening: Kontakt: Janette Khoury kontonr.: 2050 29 66945 Nikolaifondet: gironr. 0540 0752704 Menighetsbladet: Redaktør f. Johannes Teknisk/lay-out medarbeider: Ove Svele Korrektur: Peter Svele</p>	GUDSTJENESTELISTE: JANUAR – FEBRUAR – MARS 2025		
	<i>sivil dato</i>	<i>ukedag & klokkeslett</i>	GUDSTJENESTE OG STED:
	4. jan.	lørd. kl. 10:00	Liturgi i Sandnes (Daleveien 3.)
	5. jan.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. DE HELLIGE FEDRENE
	6. jan.	mand. kl. 19:00	Vigilie. JULAFTEN
	7. jan.	tirsd. kl. 10:00	Liturgi. VÅR HERRE JESU KRISTI FØDSEL.
	11. jan.	lørd. kl. 10:00	Liturgi i Bergen. (Repslagergaten 17.)
	12. jan.	sønd. kl. 11:00	Liturgi.
	18. jan.	lørd. kl. 19:00	Vigilie, kveld til Theofani.
	19. jan.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. THEOFANI (Kristi dåp) Vannvielse.
	26. jan.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. HL. SAVA AV SERBIA. Slava.
	1. feb.	lørd. kl. 10:00	Liturgi i Sandnes. (Daleveien 3.)
	2. feb.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. HL. EUTYMIOS DEN STORE.
	8. feb.	lørd. kl. 10:00	Liturgi i Bergen. (Repslagergaten 17.)
	9. feb.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. DE NYE MARTYRENE.
	15. feb.	lørd. kl. 10:00	Liturgi. JESU INNBÆRELE I TEMPELET.
	16. feb.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. DEN FORTAPTE SØNN.
	22. feb.	lørd. kl. 17:00	Allmen parastos.
	23. feb.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. KJØTTFORSAKELSEN.
	1. mar.	lørd. kl. 10:00	Liturgi i Sandnes (Daleveien 3.)
	2. mar.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. OSTEFORSAKELSEN.
	3. mar.	mand.	STORFASTEN BEGYNNER
	3. mars mand. – 4. mars tirsd. – 5. mars onsd. – 6. mars torsd.: kl. 18:00 – DEN STORE BOTSKANON		
	8. mar.	lørd. kl. 10:00	Liturgi i Bergen. (Repslagergaten 17.) THEODOR TYRON. Velsignelse av kolyvo.
	9. mar.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. 1. søndag i Storfaste ORTODOKSIENS SEIER.
	16. mar.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. 2. søndag i Storfaste. HL. GREGORIOS PALAMAS.
	23. mar.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. 3. søndag i Storfaste KORSHYLLINGEN.
	30. mar.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. 4. søndag i Storfaste. HL. JOHANNES KLIMAKOS.
	<p>EN ORTODOKS KRISTEN kan ta del i nattverden kun i en ortodoks kirke, og bør faste på onsdag og fredag, be sine bønner morgen og kveld fra bønneboken, tenne oljelampe eller vokslys og røkelse (på søndager og helligdager) foran ikonene, lese dagens tekst fra Bibelen og ta del i kirkens gudstjenester så ofte som mulig.</p> <p>Воскресенье — это день Господень, приходите в церковь! SØNDAG ER HERRENS DAG, GÅ I KIRKEN!</p>		

BØKER OG HEFTER TIL SALGS I KIRKEN:

- *Tito Colliander: Gresk-ortodoks tro og livssyn; 54 sider, kr.50,-
- *Erkebiskop Paavali: Vår tro; 88 sider, kr.150,-
- *Hl. Serafim av Sarov; 108 sider, kr.150,-
- *Epifanij den vise: Hl.Sergej frå Radonesh 48 sider, illustrert. kr.50,-
- *Stavropoulos: Detakere i guddommelig natur / Ortodoks lære om frelsen; 88 sider, kr.130,-
- *Ortodokse Røster i Nord I – en antologi ved f.Johannes red.; 155 sider, ill. kr.220,-
- *Den ortodokse kirkes guddommelige liturgier Faste og variable tekster til de tre liturgier; 208 s., innb. ill.; kr.298,-
- *Roma og Konstantinopel. En økumenisk konfrontasjon; 40 sider, kr.50,-
- *Ortodokse Røster i Nord II – en antologi ved f.Johannes red.); 111 sider, ill. kr.150,-
- *En munk fra Østkirken: Om Liturgien. kr.50,-
- *Ikon - vindu mot evigheten. av T.T. Tollefsen; 152 sider, kr.250,-
- *Tjetverikov: Optina-klosteret. kr.170,-
- *Ortodoks bønnebok f.Johannes (overs. ect.); 192 sider, kr.248,-
- *Hl. Trifon av Petsjenga; 104 sider, ill. kr.150,-
- *Gudstjenester, sakramenter og skikker i Den ortodokse kirke, 32 sider, kr. 40,-

VEIEN TIL NIKEA

av dr. fil. Torstein Theodor Tollefsen

Neste år feirer Kirken et viktig jubileum. Det er 1700 år siden konsilet i Nikea i år 325, det som kalles Det første økumeniske konsilet. Dette er en stor begivenhet som vil bli markert på mange måter neste år, men allerede i år har det vært holdt vitenskapelige konferanser om konsilets betydning.

Det fjerde århundret, 300-tallet, var et viktig århundre for kirken. Den opplevde overgangen fra å være en mistenkelig og til tider forfulgt minoritet, til å bli anerkjent av de romerske myndighetene, til å bli Romerri-året 284 ble Diokletian prøvde å reformere på de evinnelige vendte han seg mot Skriften ble beslaglagt, kristne ble posisjoner og medlemmer av presteskaper ble arrestert. Kirken i Egypt kom med tiden til å kalle Diokletians regjeringstid for «Martyrenes tidsalder». I år 305 abdiserte Diokletian og trakk seg tilbake til sitt palass ved Split (i våre dagers Kroatia).

Vår fortelling begynner med en annen begivenhet. Den 25. juli år 306 utropte de romerske troppene i Britannia Konstantin, sønn av Konstantinus og Helena, til romersk keiser. Diokletian hadde inndelt keiserdømmet i et system med fire keisere. I vest var det en *Augustus* og en *Cæsar* under ham, og tilsvarende i øst. Soldatene utropte Konstantin til *Augustus* etter hans far, det vil si seniorkeiser i vest. Ett år etter at Diokletian trakk seg tilbake som keiser, ble altså den personen som skulle legge til rette for kirken seiersgang over den daværende kjente verden, utropt til keiser. Dette førte til borgerkrig, fordi en rival, Maxentius, ble utropt til keiser i Roma.

Den 28. oktober 312 utkjempet de to keiserne et slag ved den Milviske broen over elven Tiberen, ca. 15. km. nord for Roma. Konstantin vant. Mange år etter slaget fortalte keiseren følgende historie til kirkehistorikeren Eusebius (*Vita Constantini/Konstantins liv* 1.28): «Han sa at omkring middagstiden, da dagen allerede begynte å helle, så han med sine egne øyne et seierstegn på himmelen, over solen, i form av et lysende kors, som bar denne innskriften: I dette skal du seire.» Hva som enn hendte, gjorde det sterkt inntrykk på Konstantin, som fortsatte sin fars fredsommelige politikk mot de kristne. Ikke bare lot han de kristne være i fred, men han favoriserte kirken og støttet den på mange måter. Lovverket ble humanisert, kirker ble bygget på statens bekostning osv.

forts. neste side ►

► forts. fra s.3 «Veien til Nikea»

Med Konstantin begynner omdannelsen av Romerriket til Det kristne romerske rike.

Alt lå til rette for at 300-tallet skulle bli en fredens tid for kirken, men slik ble det ikke. Problemene kom imidlertid ikke utenfra, men innenfra. År 318, sammenkalte Alexander, biskopen av Alexandria, et lokalt kirkemøte for å ta et oppgjør med læren til en av sine prester, Arius (gresk: Areios). Arius var prest i en kirke i Alexandria og en innflytelsesrik person, selv om hans teologi bare hadde støtte fra et halvt dusin prester og to biskoper. Arius hevdet at Kristus er en annenrangs guddom som ble skapt av Faderen og derfor ikke eksisterte før tiden. For Arius var det én Gud, Faderen, og Kristus er ikke av samme vesen som Ham. Arius forstod effekten av en teologi som ikke bare ble lært bort av eksperter, men som kunne *synges* av vanlige folk. Han forfattet derfor sanger beregnet på arbeidsfolk, noe som sikkert bidro til at hans lære ble populær blant noen.

Alexander hevdet på sin side det han oppfattet som etablert kristen tradisjon, at Sønnen er like evig og guddommelig som Faderen. På Alexanders konsil deltok omkring hundre egyptiske biskoper. På denne tiden var bispedømmet Alexandria anerkjent som det ledende i Egypt, og Alexandrias biskoper ble ofte rett og slett omtalt som «paven», senere «pave og patriark». Konsilet fordømte Arius' lære, trakk tilbake hans ordinasjon og ordinasjonen til hans støttespillere i Egypt. Men Arius gav ikke opp sin sak. Han kontaktet bekjente i den østlige delen av middelhavsområdet og appellerte om støtte. Biskop Eusebius av Nikomedia (i dag Izmit i Tyrkia), en av Arius' venner, støttet ham fullt ut. Eusebius sammenkalte et lokalt konsil som omgjorde fordømmelsen i Alexandria. Dermed hadde striden fått internasjonale dimensjoner.

DET FJERDE ÅRHUNDRET,
300-TALLET, VAR ET VIKTIG
ÅRHUNDRE FOR KIRKEN.
DEN OPPLEVDE OVER-
GANGEN FRA Å VÆRE
EN MISTENKELIG OG TIL
TIDER FORFULGT MINORI-
TET, TIL Å BLI ANERKJENT
AV DE ROMERSKE
MYNDIGHETENE, TIL
Å BLI ROMERRIKETS
OFFISIELLE RELIGION.

Arius' appell til den innflytelsesrike Eusebius av Nikomedia, fikk store konsekvenser. Eusebius hadde et nettverk av venner og flere kastet seg inn i konflikten for å støtte Arius. Alexander, på sin side, skrev til Alexander av Bysants, Silvester av Roma, biskopen av Antiokia og andre. På grunn av politiske hendelser roet striden seg ned for en periode. Konstantins østlige medkeiser, Licinius, nektet biskoper å samle seg til konsil og begynte også å trakassere de kristne. Konstantin beseiret Licinius i 324. Dermed kom «den arianske striden» til overflaten igjen. Konstantin selv prøvde å mekle mellom Alexander og Arius via brev. Brevene ble formidlet av Ossius av Cordova, en biskop som hadde stor innflytelse hos keiseren. I brevene forman- te Konstantin til fred fordi, mente han, uenigheten mellom de stridende kunne neppe være så alvorlig. Men i Alexandria fant Ossius at uenigheten var virkelig alvorlig, og på sin tilbakereise var han innom Antiokia hvor kirken samlet seg til konsil og proklamerte en trosbekjennelse som i stor grad samsvarte med Alexander av Alexandrias lære.

Nå utviklet begivenhetene seg raskt. Opprinnelig var tanken at det skulle holdes et stort konsil i Ankyra (våre dagers Ankara), men Konstantin selv besluttet at konsilet skulle holdes i Nikea (våre dagers Iznik), fordi denne byen ville være mer tilgjengelig for deltakere fra vest. I begynnelsen av juni år 325 samlet omkring 300 biskoper seg i Nikea. Konstantin var til stede og hilste konsildeltakerne velkommen, noe som må ha vært en merkelig opplevelse for biskopene. Her var det menn som bar synlige skader etter de siste forfølgelsene, og plutselig ble man møtt av Romerrikets enehersker, en ærbødig keiser. Verden var snudd på hodet. Konsilet fant altså sted år 325. Neste år er det 1700-årsjubileum. Da skal jeg følge opp denne historien med en beretning om hva konsilet vedtok, noe som fikk store konsekvenser for kirkens videre historie. ■

RELIGIØS NATURMYSTIKK OM SYMBIOSE MELLOM TRÆR OG MENNESKER

bokomtale av Bård Hauge

Thomas Arentzen:
«Trærnes evangelium»
Verbum 2024, innb. 160 sider.

JEG SATT IGJEN MED VELDIG BLANDEDE FØLELSER etter å ha lest denne boka. Det er tydelig at forfatteren, som er noe yngre enn meg, har en bakgrunn fra sørlandskysten som minner om min egen, og det vekker gode minner når han skriver om Dømmesmoeika og lange sommerdager med tilhold i toppen av et kirsebærtre. Men når han skriver om trær som snakker med hverandre og med oss mennesker, trær som beveger seg omkring og bøyer sine toppe ned til menneskene og trær som har distinkte personligheter blir det vanskelig å følge ham. Og når han presenterer en religiøs økosofi og naturmystikk som ikke skjeller tydelig mellom kristendommen og andre religioner faller jeg av lasset.

Thomas Arentzen er teolog og jobber som forsker i gresk filologi ved Uppsala universitet. Det er tydelig at han er språkmann og vel bevandret i bibelspråkene. Han skriver et nydelig radikalt bokmål med mange språklige lekkerbiskener, deriblant ord som jeg ikke kjente fra før, men som jeg umiddelbart forstod betydningen av. Jeg anbefaler gjerne boka som en språklig dessert.

I ei bok med tittelen «Trærnes evangelium» vil mange lesere forvente å finne bibelstoff og bibelhenvisninger, og disse finnes i Arentzens bok i rikt mål. Han siterer også fra mange av kirkefedrene og antikkens og middelalderens teologer.

Det er ingen tvil om at trær spiller en sentral rolle i Bibelen og det bibelske universet. Arentzen drar med rette fram Bibelens første kapitler og skriver klokt om livets tre og treet til kunnskap om godt og ondt. Han viser hvor sentrale trærne og andre planter er i Guds store skaperverk og påpeker fotosyntesens avgjørende betydning for alt levende liv på jorda som puster inn og ut luft.

Bibelen har mange tekster om trær og busker og kan beskrive dem i menneskelige vendinger som snakende, jublende og viftende med greinene. Arentzen siterer flittig fra Salmenes bok, og det gjør inntrykk på leseren å se hvor mange disse tekstene er. De finnes også i evangeliene og andre steder i Det nye og Det gamle testamentet, og vi kan lese at Jesus selv talte til trær ved enkelte anledninger. Men de fleste bibellese-
re ser vel på slike tekster som figurativ tale og en form for fantasy. Arentzen skal likevel ha takk for å vise vilje til å ta disse tekstene på alvor.

En av bibeltekstene forfatteren bruker noe tid og plass på er fortellingen i Mark 8,22-26, der Jesus helbreder en blind mann og spør ham: «Ser du noe?» Mannen svarer (i Arentzens oversettelse): «Jeg ser mennesker, for jeg skimter noe som går omkring som trær.» I den norske 2011-oversettelsen av Bibelen står det slik: «Jeg ser mennesker. For jeg skimter noe som ligner trær gå omkring.» Jeg har aldri tenkt at denne teksten er spesielt vanskelig å forstå, eller at den kan tolkes som at trærne går omkring, men Arentzen

bruker ganske mye plass på å spekulere over denne tekstens mening.

Boka inneholder også lange og interessante avsnitt om flere av kirkefedrene og deres skrifter, og ikke minst om noen av den katolske kirkes mannlige og kvinnelige helgener. Forfatteren presenterer dendrittene, som levde lengre perioder av sine liv i en slags symbiotisk tilstand med et tre, i toppen av det. Han siterer et stort antall legender og levnetsbeskrivelser og anfører ikke sterke motforestillinger mot disse.

Som en slags konklusjon parafraserer han den amerikanske teoretikeren Jane Bennets teori om «onto-sympati» slik: «Der fins, mener hun, spirer til et dypere fellesskap blant vekster og folk enn vi er villige til å innrømme i våre mellommenneskelige hverdager. Mennesker som har levd lenge i skogene, begynner å forstå seg selv som skog og oppleve slektskap med de andre vesenene i skogen. Er jeg ikke selv lauv?»

Det er godt å bli minnet på at vi er en integrert del av Guds veldige, fininnstilte skaperverk, og at vi som lever på jorda er avhengige av hverandre og hører sammen. Det er også godt å bli minnet om at skaperverket priser skaperen i takknemlighet og glede over livet på jorda. Denne boka kan hjelpe oss til å se noe av dette. Men jeg skulle gjerne ha sett at bokas gudsbilde og fokus hadde vært mer bibelsk og kristent (les: monoteistisk) og mindre allmennreligiøst og polyteistisk. ■

DEL 2 KAVSOKALYVIA PÅ DET HELLIGE FJELL (1918-1925)

MITT LIV PÅ DET HELLIGE FJELL VAR ET LIV I BØNN, GLEDE OG LYDIGHET MOT MINE ELDRE.

(forts. fra forrige nummer av MB No.3 2024)

FOR Å TILEGNE MEG ET RENT SINN,
VENNET JEG MEG AV MED Å LA TAN-
KENE LØPE FRITT

På arbeidsbenken min hvor jeg gjorde treskjæring, hadde jeg også Den hellige skrift liggende. Jeg åpnet den og leste evangeliene fra begynnelsen av. Jeg startet med *Matteusevangeliet*: ”Dette er ættetavlen til Jesus Kristus, Davids Sønn og Abrahams Sønn.” Jeg leste, arbeidet, og gjentok ordene i mitt hjerte. Jeg gjentok evangeliens ord utallige ganger, og husker dem ennå. Det jeg ønsket, var å ha hellige ord i mitt sinn. Jeg ble aldri lei av å gjen- ta dem, igjen og igjen. Jeg elsket de guddommelige ordene, fornemmet hvordan de ga gjenklang i meg og åpnet seg for en dypere forståelse. Jeg gjentok dem umettelig dagen lang. Selv om jeg gjentok dem hver dag, ble jeg aldri lei av dem.

Jeg hadde stor entusiasme, og når mine eldre dro av gårde om morgenen og kom tilbake om kvelden, hadde jeg fri. Da pleide jeg å gå til det lille Hellige Georgios-kapellet og samle meg i bønn. Jeg ville gjerne være der, og hva hente noen ganger? Jeg ble så henrykket at jeg ikke ønsket mat. Jeg ønsket ikke å bli adspredt. Skjønner du? Jeg gjentok Jesusbønnen, jeg sang og jeg leste. Jeg gikk dit av meg selv. Jeg hadde virkelig en god stemme. Det er faktisk sant – stemmen min var svært bra. Jeg sier ikke dette for å rose meg selv, men det var slik jeg følte det. Stemmen bar godt, og når jeg

Hl. Porfyrios (Bairaktaris) av Kavsokalyvia

sang, hørtes det ut som klagesanger. Men de var kjærlighetssanger ... viet til Kristus – og det gjaldt alt jeg sang. Forstår du? Det var godt å synge både det ene og det andre, forstår du, slik som begravelssanger. Det var en erfaring, noe jeg erfarte, forstår du?

Tiden gikk, og da jeg ble litt større og sterkere, begynte de eldre å sende meg ut på ærender utenfor eremitasjen. Eremitasjen i Kavsokalyvia hadde ikke egen matjord, så vi måtte bære den på våre skuldre temmelig langt bortefra. Da jeg fikk i oppdrag å hente matjord, gikk jeg gjerne forbi hl. Nifons hule. Jeg hadde for vane ikke å la tankene mine løpe fritt. Som botemiddel mot dette lærte jeg meg utenat avsnitt fra Den hellige skrift, *Psalmene* og poetiske tekster fra liturgien. Jeg gjentok dem for meg selv for å holde sinn mitt rent. Jeg forestilte meg aldri at jeg skulle bruke det jeg hadde lært utenat, på den måten pre-

dikanter gjør når de taler offentlig eller holder prekener. Jeg forestilte meg heller ikke at jeg skulle forlate denne ødemarken. Slike tanker dukket aldri opp. Jeg trodde at jeg skulle bli her, og dø her. Men uten at jeg ante noe om det eller ønsket det, var jeg snart på et annet sted enn Det hellige fjell.

JEG STRAKTE UT HÅNDEN
OG HOLDT EN PREKEN

En dag sendte mine eldre meg ut for å hente matjord til skitaen. Jeg var kommet et stykke på vei til hl. Nifons kapell som ligger i den omtalte hulen, og resiterte for meg selv noen tekster fra *Johannesevangeliet*, slik jeg pleide å gjøre, mens jeg også så ut over Egeerhavet som strakte seg ut i den uendelige horisont. Jeg stanset opp på en klippe et øyeblikk og kjente duften av timian. Jeg følte meg løftet av den frodige naturen, og så begynte jeg å rope. Jeg strakte ut hånden og holdt en preken. Ja, jeg forsikrer deg om at det er sant! Jeg la fra meg den sekken jeg hadde med for å bære jord i, og stilte meg opp på klippen. Så strakte jeg ut hånden, og med høy og veloverveid stemme startet jeg:

”Og dette er dommen: Lyset er kommet til verden, men menneskene elsket mørket høyere enn lyset fordi deres gjerninger var onde. For den som gjør det onde, hater lyset, og da kommer ikke til lyset forat gjerningene hans ikke skal bli avslørt. ...” (sml. Joh. 1).

Jeg resiterte resten av dette avsnittet. Og hvem henvendte jeg meg til med denne prekenen? Til den tomme luft, havet, hele den vide verden. Uten at noen hørte på, talte jeg midt ute i ødemarken.

Vel, hva skulle jeg fortelle deg? Jeg forteller deg om slike ting som jeg elsket. Og jeg husker dem så levende!

JEG GIKK IKKE, JEG FLØY AVGÅRDE
I HOPP OG SPRANG

Jeg ønsket ikke å bli stående stille. Jeg ønsket at jeg alltid var i bevegelse, at jeg vannet planter, hugget ved. Jeg gjorde alt med et dypt bukk og en velsignelse. Jeg var fylt av glede og en løftet stemning. Jeg følte en fylde som fløt over. Jeg gikk ikke, jeg fløy avgårde i hopp og sprang. Men jeg følte meg brydd om de eldre skulle se meg løpe på denne måten, og derfor gikk jeg langsomt i starten. Men når jeg var ute av syne, begynte jeg å hoppe og springe. Jeg tok på meg vinger for å fly raskere frem, og raskere tilbake til mine eldre. Det var et liv uten bekymringer. Hva skal jeg si? Det var virkelig et engleaktig liv. Og min velsignede eldre var også full av iver etter å være i virksomhet. Han ville si til meg: "Gå her ... gå der..." Riktignok er det sant at vi hadde mange ting å gjøre. De hadde gitt meg ansvaret for å holde eremitasjen i orden. Vi holdt huset pent og velstelt. Vi hadde oliventrær, noen frukttrær og en grønnsakhage.

Arbeidet gjorde meg naturligvis sliten. Jeg hadde mange oppgaver.

Noen ganger måtte jeg opp på fjellet. Da hente det ofte at føttene mine ble

rette. Men hvordan kunne de eldre vite det? De betraktet meg som et barn. Når jeg kom ned fra fjellet etter å ha gått i tre timer, kunne fader Ioannikios godt si til meg: "I morgen skal vi bake brød. Så gjør deg klar nå til å hente brensel til ovnen."

Og da måtte jeg ta frem tauet og gå opp på fjellet igjen for å finne kvist. Jeg gikk på stier, men også i uveisomt terreng. De eldre ville ofte sende meg ut for å finne stoker og kjepper. Jeg lastet dem opp på ryggen min som på et esel. Når jeg var fullastet og ryggen verket, hendte det at jeg satte meg på en stein for å hvile. Hvis børen var særlig tung, ville jeg si til meg selv: "Jeg skal vise deg, ditt gamle esel!" Jeg visste ikke hva det ville si å være lat. Jeg hadde ingen medlidenhet med kroppen min. Hvis knærne mine gjorde vondt, ville jeg ta hevn på dem. Jo mer de protesterte og smertet meg, desto mer lastet jeg opp på ryggen min. Da gjentok jeg: "Jeg skal vise deg, ditt gamle esel!" Jeg tok hevn. Hevnen tok jeg på mitt gamle selv. Det er rart å tenke på at jeg som syttenåring bar mer enn 90 kilo oppover en skrent som svarer til veien opp fra Omonia torget til toppen av Lykavitos-høyden.

Det var ikke tale om å være lat. Jeg likte å be, også når jeg var trett. Når jeg var utmattet, søkte jeg Gud enda mer. Du må tro meg, for dette er virkelig mulig. Det er et spørsmål om kjærlighet. Det er ikke bare at du arbeider raskt. Du utfører ett arbeid, og så begynner du på det neste. Når det er gjort, kommer du tilbake og gjør enda ett. Og du ser til at de blir fullført

alle sammen. Du vanner, slår gresset, bærer matjord og grener, du går opp på fjellet, du sanker ved til treskjæringen din. I kjærlighet er du i stadig bevegelse. Da skulle du se hvor det blir av syndene. De faller i dyp søvn. Hører du? Dette er en måte å leve på som er gått tapt i verden; et velsignet og hellig liv, slik som i paradiset.

JEG LEVDE SOM EN VILLGEIT
I SKOGEN

Jeg kan ikke gi deg et eksempel på hva virkelig lydighet er. Det er ikke som om vi satt og diskuterte dyden lydighet, og jeg sa til deg: "Slå en saltmortale," og du adlød. Det er ikke virkelig lydighet. Du må være helt ubekymret, uten å gjøre deg tanker om hva lydighet er, og så blir du plutselig bedt om å gjøre noe, og du er klar til å gjøre det med glede. Er du samlet om et arbeid du skal ha ferdig, og uoppmerksom og uforberedt på eventualiteter, så viser du gjennom din reaksjonsmåte om du virkelig har lydighet eller ikke.

Jeg fulgte mine Eldres rettledning til punkt og prikke. De sa til meg: "Du skal ikke si noe og ikke fortelle noe om hva vi gjør her på eremitasjen eller hva slags bønneordning vi har. Hvis du møter en munk på veien og han sier: "din velsignelse", svarer du med respekt og Kristi kjærlighet: "din velsignelse". Er han en eldre, kysser du hånden hans. Hvis han spør deg: "Hvordan står det til med dine eldre?" svarer du: "Med dine velsignelser har de det bra", og så går du videre uten å fortsette samtalen. Om han følger etter deg og spør deg om noe, skal du ikke svare og ikke stop-

forts. neste side ▶

pe, for ikke alle munk er godsinn, og du må være forsiktig. Uansett hva de spør deg om, skal du svare: "Jeg vet ikke, men spør mine eldre, for jeg vet ikke." Si, "din velsignelse", og forlat ham. Ikke la noen si til deg: "Du vet, treskjæring er ikke noe særlig bra håndverk; bli med meg, så skal jeg lære deg ikon-maling eller musikk eller noe slikt." Ikke hør på noen ting, men bare gå videre.

En gang sendte de meg til Hl Nifons, og på veien møtte jeg tre menn fra verden – det er slik folk på Det hellige fjell omtaler de som ikke er munk. Da jeg nærmet meg dem, sa jeg som vanlig, "deres velsignelse", og gikk forbi dem. Jeg så nok litt "vill" ut, og da jeg passerte, sa en av dem: "Stakkars gutt, han ser ikke helt riktig ut i hodet."

Jeg var allerede kommet forbi, men jeg hadde en skarp hørsel. Og da jeg hørte dette, var ble jeg glad for ydmykelsen. Jeg smilte for meg selv og tenkte: "Han har helt rett. Men tro hva han ville si om han kjente til min virkelige galskap!"

Jeg gikk ikke ofte ut, og mine eldre tok meg heller ikke med for å feire festdagene. På dagen som kirken har viet til å feire minnet om en helgen, ville de eldre gå til kirken og la meg være igjen hjemme.

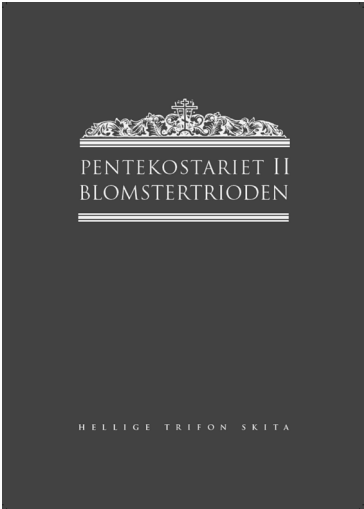
De eldre pleide å tenne et bål i eremitasjen. Jeg hadde ikke lyst til å komme for nær det. Jeg gikk aldri bort til det. De eldre satt gjerne tett opp til det, men jeg satt lenger borte. Jeg var redd for det. Til mine eldre sa jeg at jeg var redd for at det ville skjemme meg bort, og de kjære eldre lot meg være. Det er en vanesak. Har du først vennet deg til det behagelige, får du ikke herdet deg til det besværlige. Hvis jeg en sjelden gang ble forkjølet, ville jeg drikke et urte-uttrekk, gjøre fem til seks hundre prostrasjoner slik at jeg ble ordentlig svett, skifte klær og legge meg på madrassen min, og da ble jeg bra igjen.

Jeg var en skikkelig villmann. Jeg var en villgeit i skogen. Jeg løp barfot i snøen og over steinene. Du skulle ha sett hvor røde helene og føttene mine ble! Mine eldre påla meg ikke

å være barfot, og de var ikke barfot selv heller. Dette var noe jeg selv hadde lyst til. På den annen side påla de meg ikke å la være å ta av skoene. Men i kapellet og i *Kyriakon* hadde jeg på meg både sokker og sko – ikke svinelærsmokasinene mine. Jeg husker noe som jeg likte godt. Det var om våren og de eldre sendte meg til Kerasia. Da jeg løp, tok jeg av meg mokasinene forat fotsålene skulle bli så hardføre og robuste som mokasinsåler i snø og frost.

Mine eldre så at jeg levde på denne måten, og de gledet seg over meg også. Det hendte nok at de ydmyket meg og skjente på meg. Selv når jeg gjorde noe bra, sa de det var dårlig. Ikke alltid, naturligvis, men de ville se hvordan jeg tok det, når jeg minst ventet det.

Mine eldre var svært hellige. De lærte meg opp på mange forskjellige måter, ofte strengt. De sa aldri: "Godt gjort!" De roste meg aldri. Rådene deres gikk alltid ut på hvordan jeg kunne elske Gud, hvordan jeg kunne ydmyke seg selv, og hvordan jeg kunne påkalle Gud til å gi kraft til min sjel, slik at jeg kunne elske Gud med sterk kjærlighet. Det var det jeg lærte. "Godt gjort" var ord jeg aldri hørte, og jeg ønsket ikke å høre dem heller. Selv da jeg bodde hjemme, hørte jeg aldri ordene: "Gratulerer, det var fint gjort". Moren min kjente på meg, og faren min var bortreist til Amerika hvor han arbeidet i årevis på byggingen av Panamakanalen. Men det gjorde meg vel. Den person som venter seg til å bli ydmyket, tiltrekker seg Guds nåde. Hvis de eldre ikke kjente på meg, var jeg utrøstelig. Da tenkte jeg med meg selv: "Store

NY GUDSTJENESTEBOK

**PENTEKOSTARIET II
BLOMSTERTRIODEN**

300 sider ill.

kr.400,- + porto

kan bestilles via e-post:
fader.johannes@ortodoks.org

himmel, kunne jeg ikke ha funnet noen bedre eldre enn disse? Jeg ønsket at de skulle tukte meg, skjenne på meg og behandle meg barskt. Men jeg skjønte ikke det på den tiden fordi jeg elsket dem. Aldri hadde jeg villet bli adskilt fra dem.

NOEN GANGER VAR JEG
OVERIVRIG I TJENESTEN
OG BLE FØRT PÅ VILLSPOR

Noen ganger var jeg overivrig i tjenesten og ble ført på villspor. Det hendte jeg gjorde ting uten å få mine eldres velsignelse først. Det er egoisme. Her er et eksempel. Hør godt etter.

Det hendte ofte at mine eldre var borte på arbeid hele dagen, og da lot de meg bli igjen alene i eremitasjen. Jeg ville beskjefte meg med håndverket mitt, som var treskjæring, slik jeg har fortalt deg. Ennå hadde de ikke lært meg alt om dette håndverket. De var vel redde for at jeg skulle forlate dem dersom jeg ble fullt utlært.

En dag tok jeg et fint emne av hvit ved og risset inn et mønster i det. Jeg skar ut en fin svarttrost, full av bevegelse og med vingene strukket bakover idet den plukket en drue. Druen hang ned fra grenen på en vinranke som hadde to eller tre blad, og svarttrosten tok druen i nebbet sitt. Den ble riktig fin, og jeg pusset den til slutt med sandpapir. Da mine eldre kom tilbake, hilste jeg på dem med et bukk. Jeg hadde med treskjæringen og sa til fader Ioannikios: "Se hva jeg har laget!" Da han så den, gnistret det i øynene hans, og han sa med rasende stemme: "Hvem ga deg beskjed om å lage

den? Spurte du noen om det?" Han tok fatt i den og hev den i gulvet så den ble knust i stumper og stykker. "Gå med en gang og fortell den eldre," sa han. Jeg var skamfull og ba om forlatelse. Uten å ane det, hadde jeg rystet dem. "Hvorfor finner du på ting uten å spørre først? Gå til den eldre med en gang og vis ham restene av den og gi et skriftemål om hva du har gjort."

Jeg gikk med det samme til den eldre og viste ham restene, og han sa til meg: "Du skulle ikke ha gjort det, gutten min. Intet blir gjort uten en velsignelse. Ellers kan du lett bli ført på avveier og miste Guds nåde." Jeg bukket dypt i anger og ba om hans tilgivelse, helt enkelt og uten lidenskap. Deres bebreidelser oppskaket meg ikke, tvert imot. Jeg tenkte med meg selv: "Mine eldre burde ha vært mye strengere mot meg; de skulle ha straffet meg."

En annen gang var jeg ulydig med fullt overlegg. En dag før de dro på arbeid, sa min eldre til meg: "Ser du den boken der oppe på hyllen? Ikke rør den. Den er ikke for deg; du er for ung. Senere, hvis du viser at du gjør fremskritt og blir mer ydmyk, kan du lese den."

Hans ord var min lov. Jeg kastet ikke så mye som et blick på den engang. Men en dag da de eldre var dradd til Kerasia, ble jeg overveldet av nysgerrighet. Jeg gikk bort til hyllen og tittet opp på boken. Den lå høyt oppe. Jeg var liten og kunne ikke rekke den, Jeg overveide saken frem og tilbake i mitt sinn ... Så sa jeg til meg selv: "La meg i hvert fall undersøke hva den handler om." Jeg dro frem en stol, klatret

opp på den, strakte meg og hentet boken ned. Men så synd! Bokstavene var et sammensurium og så ut som et fremmed språk. De var skrevet for hånden. Og det var en svær bok, svært stor og tykk. Jeg kunne ikke forstå de merkelige forkortelsene – men senere lærte jeg å lese dem. Men du skulle ha sett de bokstavene og den kalligrafien! Det var et manuskript av hellige Simeon den nye teologen, en svært stor bok med tykke ark. Den var også ordentlig tung. Skulle jeg lese den? Jeg kunne ikke. Jeg satte den opp på hyllen igjen.

Men etterpå følte jeg meg nedtrykt, brydd og trist. Jeg kunne hverken arbeide eller be. Ingenting. Andre ganger når mine eldre var borte, ville jeg gå til kirken og føle dyp tilbedelse. Siden jeg hadde en god stemme, ville jeg synge hymner og fremføre dem som hjertegripende klagesanger. Jeg gledet meg over dem og de gjorde inntrykk på meg. Men denne gangen, etter at jeg hadde vært ulydig, gikk jeg ikke til kirken. Jeg gikk ut, satte meg meg inntil vegg, og så dystert ut over Egeerhavet. Jeg satt bare der og så på sjøen. Jeg hadde ikke lyst til å gjenta "Herre Jesus Kristus ..." Du skjønner hvilken tilstand jeg var i? Svært nedtrykt. Så det var det. Jeg gikk ikke til kirken og jeg ba ikke Jesusbønnen. Melankolien seg inn over meg. Naturligvis hadde jeg tiltro til Gud, men jeg angret på at jeg hadde handlet i motstrid med de eldres forbud. Jeg fornemmet Guds nærvær, men jeg ønsket ikke å forstyrre forventningene til noen person, eller forårsake at noen ble lei seg. Men hva skulle jeg gjøre?

forts. i neste nummer av MB ■

**KVINNEFORENINGEN HL. NIKOLAI
MENIGHET INVITERER**

Søndag 8, 15, og 22 desember

kl 13-15

Julebasar salg av håndarbeid, lodd
ikoner mm.

TVETENVEIEN 13, OSLO
VELKOMMEN!

SKATTEFRIE GAVER TIL MENIGHETEN

Gaver inntil 25.000 til menigheten gir skattefradrag!
Det må sendes enten på konto 2050 03 19357 eller konto 0532 12 67426.

*Den franske, velrenommerte
internettsiden Orthodoxye.
com hadde nylig et innlegg
ved dens redaktør f. Jivko
Panev med overskriften:*

UNIKE NORSKE OVER-
SETTELSER AV LITUR-
GISKE TEKSTER

HL. TRIFON SKITA HAR NETTOPP AVSLUTTET en serie liturgiske bøker. De er i stort format og på påkostet papir med delikat lay-out utført av den norske ikonmaleren Ove Nikolai Svele (elev av f. Georg Drobot ved St. Sergius-instituttet i Paris tidlig i 1970-årene). Serien omfatter en bok med sangnoter til den guddommelige liturgien, Horologion med mange forklaringer, Oktoek, Festminea, Fastetriden i to bind, Pentekostariet i to bind, foruten Hieratikon i lommeformat. Bøkene inneholder flere hundre sider med noter for

Den franske, velrenommerte internettsiden Orthodoxye.com hadde nylig et innlegg ved dens redaktør f. Jivko Panev

unison sang utført i kvadratnotasjon (ifølge Suprasl-systemet). Verkene er utgitt med velsignelse fra den hensovnede erkebiskop Gabriel og den nåværende metropolit Dositej (Beograds patriarkat). Men dette er ikke de eneste utgavene av dette slag

fra dette klosteret. Allerede i 2001 utgav klosteret en bønnebok med mange forklaringer, og et par år senere en liturgibok med de tre liturgiene og andre tekster som gir menighetsleddene anledning til aktiv deltakelse. ■

► forts. fra side 12 «1. jan. Kristi om...» seg omskjære før de er over ni og nitti år gamle, på samme vis som Abraham! Men Gud sier at det skal skje på åttende dagen! Poenget er jo at den første er et unntak. At det først må være en voksen generasjon som så tar med seg sine barn inn i samme pakt. Problemet med de moderne sekteristene er

jo at de tenker individualistisk om dette, og det er en totalt fremmed tankegang i forhold til Bibelen og de bud Gud gir.

Vi skal således uten noen tvil og med full tillit følge kirkens praksis og nedarvede forståelse, bære barna til dåpen så tidlig som mulig, for å gi dem del i denne

store gaven som er fellesskapet med Gud, og som ikke er avhengig av alder eller forstand. Slik kan vi se at Tegnet på den nye pakt. Dåpen i vann og Ånd følger opp det samme Guds bud fra gammelt av, men slik Jesus viste oss i fornyet form som innlemmelse i den Nye Pakt som er Kirken. ■

returadresse:

HELLIGE NIKOLAI KIRKE
Tvetenveien 13, 0661 Oslo

B

1. JANUAR: KRISTI OMSKJÆRELSE (KRISTI NAVNEDAG).

Denne første dagen i året, som også er 8. dagen etter Kristi fødsel kalles for Kristi navnedag og da markerer vi at denne dagen ble Jesus-barnet omskåret etter jødisk skikk. Dette er jo en skikk som inn-til nylig var helt fremmed for oss og noe vi oppfattet som tilhørte fortiden og kulturer langt borte. Men de siste årene har dette begrepet "omskjærelse" stadig oftere dukket opp i media og diskusjoner, og da i særdeleshet i tilknytning til muslimske innvandrere. Men det er jo opprinnelig knyttet til de jødiske miljøene og tidligere kjendt først og fremst i forhold til dem. Og det er jo ikke så underlig, for dette er jo et bibelsk tema, noe som dukker opp i det gamle testamentet og som også er mye omtalt i det nye testamentet. Men vi som kristne kjenner jo ikke til dette lenger (om vi unntar de egyptiske og etiopiske ortodokse kristne som delvis har beholdt denne jødiske skikken).

Hva skal vi tenke om dette? Og det er jo litt provoserende for oss at også Jesus ble omskåret! Men vi kommer ikke utenom det. – Og man kan jo spørre seg: Hvorfor fortsetter

ikke det hos oss etter Jesu eksempel?

Den første som ble omskåret var Abraham: Gud sier til ham: Jeg vil gjøre en pakt mellom meg og deg... Åtte dager gammelt skal hvert guttebarn hos dere omskjæres, slekt etter slekt... Og det skal være tegnet på pakt mellom meg og dere. – Og Jesus var av jødisk ætt, og derfor ble Han også omskåret på åttende dagen. Og dette kan vi lese om i evangeliet. Og dette er en hendelse i Jesu liv vi minnes og markeres, men vi følger ikke etter dette. Hvorfor?

Om få dager skal vi feire en stor høytid: Jesu dåp i Jordan. Dette som er begynnelsen på Hans offentlige fremtreden. Dette som også ble åpenbaringen av Ham som Guds Sønn, som Gud. Og dette er noe vi gjør etter ham, for dette er noe vi har fått befaling om: sannelig, sannelig sier jeg dere: Om noen ikke blir født av vann og Ånd, kan han ikke komme inn i Guds rike, sier Jesus. Og vi tenker da på dåpen i vann og salvingen med hl. Myron. Det overtar som tegnet på den nye pakt mellom Gud og men-

neskene, en pakt som ikke bare gjelder en nasjon, men som gjelder alle mennesker.

Mange moderne kristne – protestanter da særlig – sier da at liksom Jesus Kristus lot seg døpe som voksen, slik må også vi la oss døpe som voksne, at dåpen som barn er helt meningsløs og uten virkning. Hvor har de det fra, tro? Det står ikke noe om det i Den Hellige Skrift: Tvert imot sier Jesus at vi skal la de små barn komme til Ham og ikke hindre dem. Disse selvlærte protestantene sier da at et lite barn ikke kan ha en tro og ikke kan ta en beslutning om å la seg døpe og bli en Kristi disippel! Men det forstår vi da alle sammen, og det forstod da også Gud da han befalte å omskjære alle guttebarn, og det som et tegn på pakt mellom Ham og menneskene. Et åttedagers barn kan vel heller ikke inngå noen pakt!! Ifølge denne logikken om at fordi Jesus lot seg døpe da han var 30 år, da skal vi ikke døpe noen før de er voksne nok til å ta standpunkt – ja da burde vel ingen døpes før de er tretti år! Og ifølge samme tankegang skulle vel ingen la

forts. side 11 ►